
Euroopa Liidu kohtuasjade kokkuvõte august 2018

Kohtuasjad, kus Eesti on esitanud seisukoha:

- **C-435/17**: Mardi talu (eelotsus – maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõude ulatus, kivikalme säilitamise kohustus)
- **C-521/17**: SNB-REACT (eelotsus – intellektuaal- ja tööstusomand, kaubamärgiomanike kollektiivse esindamise organisatsiooni õigus pöörduda kohtusse)

Olulisemad EL Kohtu lahendid ja kohtujuristi ettepanekud:

- **C-122/17**: Smith (eelotsus – direktiivide vahetu õigusmõju, kohustus jätta kohaldamata direktiiviga vastuolus olevad riigisisesed õigusnormid)
- **C-161/17**: Renckhoff (eelotsus – autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused)
- **C-475/17**: Viking Motors (eelotsus - kohalik müügitaks, käibemaksu põhitunnused)
- **C-485/17**: Verbraucherzentrale Berlin eV (eelotsus – tarbijakaitse, mõiste „ärruum“)
- **C-327/18** PPU: RO (kohtujuristi ettepanek – EList välja astumine, vahistamismääruste täitmine)

Kohtuasjad, kus Eesti on esitanud seisukoha:

C-435/17: Mardi talu (eelotsus – maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõude ulatus, kivikalme säilitamise kohustus)

Euroopa Kohtu otsus, 7. augustil 2018

Põhikohtuasja kaebaja Argo Kalda Mardi talu taotles 2016. a ühtset pindalatoetust ning kliimat ja keskkonda säästvat põllumajandustavade toetust. Taotluses oli märgitud, et kaebaja valduses on maastikuelement, mida tuleb säilitada. Novembris 2016. a selgus Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (PRIA) kontrolli tulemusena, et maastikuelement oli rikutud ehk kivikalme (arheoloogiamälestis) kivid olid teisaldatud põllu serva. Kuivõrd kaebaja oli sellega rikkunud maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis (HPK) hoidmise nõudeid, vähendati toetust 3%. Kaebaja vaidlustas toetuse vähendamise, leides, et kivikalme ei asunud põllumajandusmaal, vaid põllumassiivi servas. PRIA märkis vastuseks, et HPK hoidmise nõudeid tuleb täita kogu põllumajanduslikul maal (sh maal, millele toetust ei taotleta).

Tartu Halduskohus esitas eelotsusetaotluse, milles küsis, kas viidatud toetuste taotlejale kehtestatud nõue säilitada kivikalmeid on kooskõlas määrusega (EL) nr 1306/2013 (ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta). Lisaks küsis halduskohus, kas maa HPK hoidmise kohustust peab järgima üksnes põllumajandusmaal, millele konkreetselt toetust taotletakse.

Euroopa Kohus märkis, et mõiste „maastikule iseloomulikud vormid“ kitsendav tõlgendamine, mis välistaks eelkõige inimtegevuse tulemusena tekkinud vormid, oleks vastuolus liikmesriikide kaalutlusruumiga selle üle otsustamisel, kuidas määratleda maa HPK hoidmise miinimumstandardid.

Kohus viitas, et maastikule iseloomulikud vormid on keskkonna füüsilised koostisosad ja vormide säilitamist käsitlevad nõuded peavad aitama kaasa nende säilitamisele füüsiliste koostisosadena. Kivikalmete säilitamine aitab kaasa liikmesriigi kultuuri- ja ajaloomälestiste kaitsele keskkonna füüsiliste koostisosadena. Järelikult, **sarnaselt Eesti seisukohaga, tuleb määrust tõlgendada nii, et liikmesriik võib maa HPK hoidmise standardina ette näha kohustuse säilitada põllumajandusmaal asuvaid kivikalmeid. Kivikalme teisaldamine tähendab standardi rikkumist ja toob seega kaasa põllumajandustootjale tasumisele kuuluva toetuse vähendamise.**

Teisele küsimusele vastates märkis kohus, et ükski viidatud määruse säte ei tee seoses nõuetele vastavuse eeskirjade ja täpsemalt HPK vahet põllumajandusmaal, mille kohta on esitatud toetusetaotlus, ja põllumajandusmaal, millele toetust ei taotleta. Kohtu hinnangul ei täidaks nõuetele vastavuse süsteem eesmärki, milleks on säästva põllumajanduse areng, kui nõuetele vastavuse eeskirju peaks järgima ainult sellisel põllumajandusmaal, millele taotletakse toetust.

Kohus märkis veel, et vastavalt määruse põhjendusele 54 peavad nõuded olema seotud põllumajandustegevuse või põllumajandusliku majapidamise maaga. See tähendab kohustust järgida neid eeskirju ka maal, mida enam ei kasutata tootmise eesmärgil.

Lisaks, kui eeskirjade täitmata jätmise eest määratakse sanktsioon üksnes juhul, kui see puudutab põllumajandusmaad, millele toetust taotletakse, tekiks oht, et põllumajandustootja hoiab nõuetele vastavuse eeskirjade täitmisest kõrvale. Põllumajandustootja saaks sel juhul jätta toetusetaotluses märkimata põllumajandusmaa, millel asub tema tegevust häiriv maastikule iseloomulik vorm, mille ta võiks teisaldada või lõhkuda enne, kui ta järgmisel aastal arvab selle maa oma toetusetaotluse sisse, ilma et talle saaks määrata mis tahes haldussanktsiooni.

Kokkuvõttes vastas kohus sarnaselt Eesti seisukohaga, et toetusesaaja peab järgima HPK nõudeid kogu oma põllumajanduslikus majapidamises, mitte üksnes sellel põllumajandusmaal, millele toetus taotletakse.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-521/17: SNB-REACT (eelotsus – intellektuaal- ja tööstusomand, kaubamärgiomanike kollektiivse esindamise organisatsiooni õigus pöörduda kohtusse)

Euroopa Kohtu otsus, 7. augustil 2018

SNB-REACT on kaubamärgiomanikke esindav organisatsioon, kes esindab kümmet kaubamärgiomanikku. Ta esitas Harju Maakohtule hagi India äriühingu D. Mehta (kostja) vastu kaubamärgiomanike õiguste rikkumise lõpetamiseks, edaspidisest rikkumisest hoidumiseks ning kahju hüvitamiseks. SNB-REACT väidab, et D. Mehtale kuuluvatel IP aadressidel on registreeritud interneti domeeninimed, mis kasutasid õigusvastaselt tema liikmetele kuuluvate kaubamärkidega identsed tähiseid ning veebisaidid, millel õigusvastaselt müüdi taoliste tähistega kaupa. D. Mehta sõnul ei ole ta domeeninimesid ega veebisaitte registreerinud, samuti ei ole ta mingil viisil kasutanud organisatsiooni liikmetele kuuluvate kaubamärkidega identsid tähiseid. Kostjale kuulub küll 38 000 IP-aadressi, kuid ta oli rentinud need kahele kolmandale äriühingule. Kohtumenetluses tekkis esiteks küsimus, kas kaubamärgiomanikke koondav organisatsioon on õigustatud pöörduma oma liikmete kaubamärgiõiguste kaitseks enda nimel kohtusse. Teiseks tõusetus küsimus, millist teenust kostja antud juhul osutab, kui ta on küll IP-aadresside omanik, aga on need IP-aadressid edasi rentinud. Seejuures on oluline kindlaks määrata, milline on kostja vastutus sellistel domeenidel toimuva tegevuse eest, mis kasutavad kostjale kuuluvaid IP-aadresse.

Euroopa Kohus selgitas, et õigus nõuda direktiivis sätestatud meetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite kohaldamist on üksnes neil organisatsioonidel, keda peetakse riigisisestes õigusnormides esiteks nende õiguste kaitse vastu otsest huvi omavaks ja teiseks kui need õigusnormid lubavad tal (enda nimel) kohtusse pöörduda. Direktiivi 2004/48 (intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta) eesmärk on tagada, et juhul kui organisatsioonil, kes esindab nimetatud õiguste omajaid, on riigisisese õiguse kohaselt õigus pöörduda kohtusse õiguste kaitseks, omistatakse talle sama õigus direktiivis ette nähtud

meetmete ja õiguskaitselahendite kasutamiseks. Kui see tingimus ei ole täidetud, ei ole liikmesriigil õiguse omistamise kohustust. **Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kindlaks teha, kas taolist organisatsiooni nagu SNB-REACT peetakse riigisisises õiguses selliseks, kel on otsene huvi tema esindatavate kaubamärgiomanike õiguste kaitse vastu, ja kas need õigusnormid võimaldavad tal kohtusse pöörduda.**

Teise küsimuse juures märkis kohus, et kuna mõiste „infoühiskonna teenus“ on määratletud nii, et see hõlmab elektrooniliste andmetöötlus- ja salvestusseadmete abil vahemaa tagant osutatavaid teenuseid, mille eest tavaliselt makstakse tasu, siis tuleb teenuse osutamisel hinnata, kas vastutuse piirangud on kohaldatavad. Direktiiviga 2000/31 (infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul) kehtestatud erandid vastutusest hõlmavad ainult juhtumeid, kus infoühiskonna teenuse osutaja tegevus on üksnes tehnilise, automaatse ja passiivse iseloomuga. See tähendab, et teenuseosutajal ei ole teadmisi teenusesaajate poolt edastatava või talletatava teabe kohta ega kontrolli selle üle. Vastutuse piirangud ei ole seevastu kohaldatavad siis, kui infoühiskonna teenuse osutajal on aktiivne roll, mis seisneb klientidele nende internetimüügilase tegevuse optimeerimise võimaldamises. **Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kõiki tähtsust omavaid faktilisi asjaolusid ja tõendeid arvestades veenduda, et teenuseosutajal ei ole teadmisi tema klientide poolt edastatava või talletatava teabe kohta ega kontrolli selle üle. Ühtlasi peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima, et teenuseosutajal puudub aktiivne roll, mis seisneb internetimüügilase tegevuse optimeerimise võimaldamises.**

Samuti märkis kohus, et isegi kui eelotsusetaotluse esitanud kohus tuvastab vastutuse piirangu, siis võib kohus teha asjaomasele isikule, juhul, kui intellektuaalomandi õiguse rikkumise või rikkumise ohu esinemine on piisavalt tõendatud, konkreetse ettekirjutuse eesmärgiga teha rikkumisele lõpp või ennetada ohtu.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

Olulisemad EL Kohtu lahendid ja kohtujuristi ettepanekud:

C-122/17: Smith (eelotsus – direktiivide vahetu õigusmõju, kohustus jätta kohaldamata direktiiviga vastuolus olevad riigisisised õigusnormid)

Euroopa Kohtu otsus, 7. augustil 2018

D. Smith sai väga raskelt viga, kui kaubik, mille tagaosas ta kaassõitjana sõitis, põrkas kokku teise sõidukiga. Kaubiku tagaosas puudusid kaassõitjate jaoks kinnitatud istmed. Liikluskindlustuspoliisi leping sisaldas kaubiku tagaosas reisivate kaassõitjate suhtes vastutuse välistamise klauslit, mille kohaselt kaassõitjate kindlustuskaitse kehtib üksnes kaassõitjale, kes istub kinnitatud istmel sõiduki eesosas. Selline kindlustusleping oli kooskõlas liikmesriigi kehtiva õigusega. Samas näeb direktiiv 2009/103 (mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta) ette, et

mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustusega on kohustus katta kõigile sõitjaile välja arvatud juhile tekitatud isikukahju, mis tuleneb liiklusest.

Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsis Euroopa Kohtult, millised kohustused on liikmesriigi kohtul kui ta peab kohaldama liidu õigusega vastuolus olevat liikmesriigi õigust. Kohus märgis, et liidu õigusega kooskõlaline tõlgendamine ei ole käesolevas asjas võimalik, ning kuna tegemist on eraisikute vahelise vaidlusega, siis tähendaks direktiivile 2009/103 tuginemine sisuliselt sellele horisontaalse õigusmõju andmist.

Euroopa Kohus meenutas esmalt, et kui liikmesriigi kohus peab lahendama eraõiguslike isikute vahelist vaidlust, milles ilmneb, et riigisisised õigusnormid on liidu õigusega vastuolus, siis tuleb tagada liidu õigusnormidest isikutele tulenevate õiguste kaitse ja nende normide täielik mõju. Selle saavutamiseks tuleb kohtutel kasutada liikmesriigi õiguses tunnustatud tõlgendusmeetodeid, et saavutada direktiivis ette nähtud tulemus. Siiski on sellisel kooskõlalise tõlgendamise põhimõttel teatud piirid ning see kohustus ei saa viia riigisisese õiguse *contra legem* tõlgendamiseni. Lisaks ei saa direktiiv iseenesest tekitada eraõiguslikule isikule kohustusi. Seega ei saa eraõiguslike isikute vahelises vaidluses direktiivile tugineda selleks, et jätta kohaldamata liikmesriigi õigusnormid, mis on selle direktiiviga vastuolus. Eraõiguslike isikute vahelistes vaidlustes on Euroopa Kohus küll tuginenud liidu õiguse üldpõhimõtetele ning leidnud, et liidu õiguse üldpõhimõtetega vastuolus olevad liikmesriigi sätted tuleb jätta kohaldamata ka eraisikute vahelistes vaidlustes.

Euroopa Kohus märgib, et **käesolevas asjas ei ole tegemist liidu õiguse üldpõhimõttega**, kuna direktiivi artiklit 1 ei saa pidada liidu õiguse üldpõhimõtet konkretiseerivaks. **Järelikult ei pea eraõiguslike isikute vahelist vaidlust lahendav liikmesriigi kohus ainuüksi liidu õiguse alusel jätma kohaldamata oma riigisiseseid õigusnorme, mis võivad olla vastuolus liidu õigusega.** Seda isegi juhul, kui direktiivi sätted vastavad kõigile vahetu õigusmõju tekkimiseks nõutavatele tingimustele.

Kokkuvõttes märkis kohus, et isik, keda riigisisese õiguse liidu õigusele mittevastavus kahjustab, või isik, kellele on poole õigused regressi korras üle läinud, võib siiski tugineda kohtuotsusest Francovich jt tulenevale kohtupraktikale, et võimaluse korral saada liikmesriigilt kahjuhüvitist.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-161/17: Renckhoff (eelotsus – autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused)

Euroopa Kohtu otsus, 7. augustil 2018

Waltropi (Saksamaa) üldhariduskooli õpilane leidis reisimisele pühendatud veebilehelt Córdoba linna (Hispaania) foto, mille ta lisas oma koolitööle. Referaat oli hiljem kooli veebilehelt kättesaadav. Antud foto oli tehtud kutselise fotograafi D. Renckhoffi poolt ning oli piiranguteta allalaaditav. D. Renckhoff andis foto kasutamiseõiguse ainult reisiportaali haldajatele ja leidis, et foto üleslaadimine kooli veebisaidile ilma tema nõusolekuta rikub tema autoriõigusi. Eelotsusetaotluse esitanud kohus palus, et Euroopa Kohus määratleks „üldsusele kättesaadavaks tegemise“ sisu. Ta esitas Euroopa Kohtule küsimuse, kas võõral veebisaidil

autoriõiguse omaja loal kõikidele internetikasutajatele vabalt kättesaadava teose ülespanek oma vabalt kättesaadavale veebisaidile on üldsusele kättesaadavaks tegemine, kui teos kopeeritakse esmalt teatavasse serverisse ja laetakse sealt oma veebisaidile?

Euroopa Kohus selgitas, viidates varasemale kohtupraktikale, et mõistes „üldsusele edastamine“ on kaks kumulatiivset elementi: teose „edastamise toiming“ ja teose edastamine „üldsusele“. Seega, varem ühel veebisaidil avaldatud foto teisele veebisaidile üleslaadimine pärast selle kopeerimist isiklikku serverisse on kvalifitseeritav „kättesaadavaks tegemisenä“ ja seega „edastamisena“ direktiivi tähenduses. „Üldsusele edastamine“ mõiste teine element „üldsus“ viitab määratlemata suurusega sihtrühmale ning eeldab ka piisavalt suurt arvu isikuid. **Käesoleval juhul oli edastamise toiming suunatud kõigile potentsiaalsetele veebisaidi kasutajatele, seega määratlemata suurusega ja piisavalt suurele arvule isikutele, mistõttu on tegemist „üldsusele“ edastamisega.**

Teisena märkis kohus, et käsitlus, mille kohaselt varem autori loal ühel teisel veebisaidil avaldatud teose uuele veebisaidile üleslaadimise puhul ei ole tegemist selle teose kättesaadavaks tegemisega uuele üldsusele, tähendaks edastamisõiguse ammendumise põhimõtte tunnustamist. Kohus asus seisukohale, et **autoriõigusega kaitstud teose üleslaadimine teisele veebisaidile kui see, mille kaudu toimus autoriõiguste omaja nõusolekul algne üldsusele edastamine, on teose uuele üldsusele kättesaadavaks tegemine.** Üldsus, millega autoriõiguse omaja D. Renckhoff arvestas, kui ta andis nõusoleku oma teose edastamiseks veebisaidil, kus see algul avaldati, hõlmas üksnes reisimisele pühendatud veebisaidi kasutajaid, mitte kooli veebisaidi kasutajaid, kuhu teos hiljem ilma õiguste omaniku nõusolekuta üles laaditi.

Kohus võrdles kaht olukorda ning täpsustas, et edastamise toimingu puhul, mis toimub veebisaidile hüperlingi lisamisega, mis viib varem autoriõiguste omaja nõusolekul edastatud teoseni, säilib autoriõiguste preventiivne iseloom. Samas juhul, kui autor oma teose edastamist asjaomasel veebisaidil enam ei soovi, on tal võimalik see algselt esitatud veebisaidilt eemaldada, muutes kasutuks kõik hüperlingid, mis sinna suunasid. **Teose teisele veebisaidile üleslaadimine on uus, algsest autoriseeritud edastamisest sõltumatu edastamine.** Üleslaadimise tulemusena võib teos jääda sel veebisaidil kättesaadavaks sõltumata autori algsest nõusolekust ja vaatamata autoriõiguste omaja tegevusele, mida ta teeb, kui otsustab lõpetada teose esitamise veebisaidil, kus see algul ta nõusolekul edastati.

Järelikult tuleb mõistet „üldsusele edastamine“ direktiivi 2001/29/EÜ tähenduses tõlgendada nii, et see hõlmab ka varem piiranguteta allalaaditavana ja autoriõiguse omaja loal ühel teisel veebisaidil avaldatud foto algsest esitamiskohast erinevale veebisaidile üleslaadimise.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-475/17: Viking Motors (kohalik müügitaks, käibemaksu põhitunnused)

Euroopa Kohtu otsus, 7. augustil 2018

Kohalike maksude seadus andis kohaliku omavalitsuse üksusele õiguse kehtestada kohaliku maksuna müügitaks. Selle seaduse alusel kehtestas Tallinna Linnavolikogu müügitaksu, mille kohaselt maksustati Tallinna linna territooriumil asuvas tegevuskohas või selle kaudu

füüsilisele isikule jaekaubanduse, toitlustuse või teeninduse valdkonnas müüdnud kaubad ja osutatud teenused. Kaebajad (Viking Motors, TKM Beauty ja TKM king ning Kaubamaja ja Selver) leidsid, et müügitaks oli vastuolus käibemaksudirektiivi 77/388/EMÜ artikliga 401 ning palusid tühistada neid puudutavad maksuotsused ning kohustada maksuametit müügitaksu tagastama. Eelotsusetaotluse esitanud kohus palus Euroopa Kohtul selgitada, kas käibemaksudirektiivi artiklit 401 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellise kohaliku müügitaksu säilitamine või kehtestamine, nagu on põhikohtuasjas käsitletav müügitaks.

Esmalt mainis Euroopa Kohus, et direktiivi 77/388/EMÜ artiklist 401 võib järeldada, et liikmesriigil on lubatud makse säilitada ning kehtestada tingimusel, et need pole kumuleeruva käibemaksuga samastatavad. Selleks tuleb uurida, kas maksu tagajärjel kahjustatakse ühist käibemaksusüsteemi, takistades kaupade ja teenuste liikumist ning koormates kaubandustehinguid käibemaksuga võrreldaval moel.

Käibemaksu neli põhitunnust on: käibemaksu üldine kohaldamine tehingute suhtes, mille ese on kaubad või teenused; maksusumma määramine proportsionaalselt hinnaga, mida maksukohustuslane tarnitud kaupade ja osutatud teenuste eest sai; selle maksu sissenõudmine igas tootmis- ja turustusetapis, kaasa arvatud jaemüügi etapis, olenemata eelnenud tehingute arvust; ning eelnevates etappides makstud summade mahaarvamine maksukohustuslase poolt tasumisele kuuluvast käibemaksust selliselt, et maksu kohaldatakse konkreetses etapis üksnes selles etapis lisandunud väärtuse suhtes ja et lõplik maksukoormus lasub lõpptulemusena tarbijal.

Kohus leidis, et käesolevas asjas ei **vasta müügitaks käibemaksu kolmandale ja neljandale põhitunnusele. See asjaolu on piisav, et järeldada, et kehtestatud müügitaks ei ole vastuolus käibemaksudirektiivi artikliga 401.**

Eelkõige ei ole täidetud tingimus, et lõplik maksukoormus on tarbijal. Müügitaksu reguleerinud õigusnormides ei olnud ette nähtud maksumaksja kohustust lisada see maks müügihinnale, ega näidata tasumisele kuuluva maksu summat ostjale väljastatud arvel. Jaemüüjad võisid seega maksu lõpptarbijale üle kanda, kuid ei olnud selleks kohustatud. Nad võisid igal hetkel otsustada, võtta müügitaksu kulu enda kanda.

Viimaks märkis kohus, et põhikohtuasjas käsitletav müügitaks ei kahjusta ühise käibemaksusüsteemi toimimist, kuna see ei koorma kaubandustehinguid käibemaksuga võrreldaval moel. Kuna müügitaksu kohaldamine sõltub müüjatest, saab ainult müüja tegevus kindlaks määrata konkurendiga võrreldes erineva maksualase kohtlemise. Järelikult ei seata ohtu ka ühise käibemaksusüsteemi neutraalsust.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-485/17: Verbraucherzentrale Berlin eV (eelotsus – tarbijakitse, mõiste „äriruum“)

Euroopa Kohtu otsus, 7. augustil 2018

Unimatic on turundusega tegelev äriühing, kes müüb tooteid üksnes messidel, eelkõige üks kord aastas peetaval messil *Grüne Woche*. Sellel messil tellis klient/tarbija temalt

aurutolmuimeja, kuid Unimatic ei esitanud talle nõutavat teavet taganemisõiguse kohta. Tarbijakaitseorganisatsioon on arvamusel, et tegemist on väljaspool ärruume sõlmitud müügilepinguga, mistõttu tuleb tarbijat teavitada taganemisõigusest. Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole aga veendunud, kas messil tegutsev kaupleja, kellel puudub püsiv müügikoht, tegutseb sel juhul „väljaspool ärruume“ või ongi messil tegutsemise puhul tegemist tema „ärruume“ direktiivi 2011/83/EL (mis käsitleb tarbijaõigusi) tähenduses.

Euroopa Kohus meenutas esmalt, et direktiivi 2011/83/EL kohaselt võib „ärruume“ olla nii kinnisvara kui vallasvara kujul. See on mis tahes valdus, mida kaupleja kasutab alalise või tavapärase äritegevuse kohana.

Direktiiv ei täpsusta, mida mõista „alalise“ või „tavapärase“ tegutsemise all. Kohus täpsustas, et selle direktiivi rakendamisel tuleb neid mõisteid siiski käsitleda liidu õiguse autonoomsete mõistetena. Kohus tõdes, et mõneks päevaks aastas messile püsti pandud müügiletti ei saa tavatähenduses pidada „alaliseks“ müügikohaks. Lisaks ei saa mõiste „tavapärase“ tõlgendamisel lähtuda vaid selle tavakeelsest tähendusest, sest see võib viidata nii teatud ajalisele järjepidevusele või tegevuse enda tavapärasusele. Seetõttu märgis kohus, et lähtuda tuleb sätte eesmärgist, milleks on määrata ära tarbijaõiguste kaitse ulatus.

Nimelt väljaspool kaupleja ärruume võib tarbija olla potentsiaalse psühholoogilise surve all või puutuda kokku üllatusmomendiga. Just seetõttu, kui tarbija ei asu ruumis, mida kaupleja alaliselt või tavaliselt tegevuseks kasutab, on kauplejale kehtestatud teatud teavitamiskohustused ja vorminõuded. Need erinevad ärruumis sõlmitud müügitehingutele kehtivatest nõuetest, kuna ärruumi sisenedes ei saa tarbija väita, et pakkumine tuli talle üllatusena. Arvestades seda tarbijakaitse eesmärki, tuleb mõisteid „alaline“ ja „tavapärase“ tõlgendada lähtudes sellest, kas kõnealuses ärruumis tehtud pakkumine saab tarbijale tulla ootamatult.

Järelikult on kaubandusemessil kasutatavad müügiletid „ärruomid“, kui need vastavad tingimusele, et see paistab keskmisele tarbijale paigana, kus kaupleja tavaliselt tegutseb, st tarbija võib mõistlikult eeldada, et seal võidakse talle teha müügipakkumine. Liikmesriigi kohus peab kontrollima kõiki kaupleja tegevusega soetud asjaolusid – eelkõige müügileti väljanägemist ja messi toimumiskohas levitatud teavet – selleks, et kindlaks teha, kas piisavalt informeeritud, mõislikult tähelepanelik ja arukas tarbija võis mõistlikult arvata, et kaupleja, kes seal tegutseb, võib tema poole pöörduda lepingu sõlmimise eesmärgil.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-327/18 PPU: R O (kohtujuristi ettepanek – EList välja astumine, vahistamismääruse täitmine)

Kohtujuristi ettepanek, 7. augustil 2018

Ühendkuningriik (ÜK) nõudis Iirimaalt R O ülendamist 2016. aastal tehtud kahe vahistamismääruse alusel, eesmärgiga esitada talle süüdistus mõrva, süütamise ja vägistamise eest. Ta peeti Iiri võimude poolt kinni 2016. aasta mais ning viibib tänaseni vahi all. R O vaidlustas enda väljaandmise ÜKle, väites, et ei ole selge, kuidas tagatakse tema raamotsusest (2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse kohta) tulenevad õigused peale riigi lahkumist

Euroopa Liidust. Samuti leiab R O, et tema üleandmisel esineb oht, et teda võidakse ebainimlikult või väarikust alandavalt kohelda.

Kuna eelotsusetaotluse esitamise hetkeks oli jätkuvalt teadmata, milliste kokkulepetega hakatakse reguleerima ELi ja ÜK vahelisi suhteid pärast viimase liidust lahkumist, soovis Iirimaa kohus teada, **millised on need kriteeriumid või kaalutlused, mida taotluse saanud liikmesriigi kohus peab hindama tuvastamiseks, kas üleandmine on keelatud**. Lisaks soovis kohus teada, millistel juhtudel on ÜK kohustatud vahistamismääruse täitmise otsuse lükkama edasi seniks, kuni on teada, **milline asjakohane õiguslik kord kehtestatakse ÜKle peale tema liidust lahkumist**. Viimasena soovis kohus teada, milliste kriteeriumide või kaalutluste alusel ta seda hindama peaks.

Kohtujurist selgitas, et seni kuni riik on endiselt ELi liige, on liidu õigus kohaldatav. Seetõttu ei näe ta ka põhjust, miks ei peaks raamotsuse sätteid kehtima, sh üleandmise kohustuse osas. Õiguslikku olukorda ÜK ja Iirimaa vahel reguleerib endiselt raamotsus, mis põhineb vastastikusel usaldusel. Olukord saaks olla teisiti üksnes siis, kui see usaldus kaob. Samas puuduvad igasugused konkreetset märgid sellest, et EList lahkumisega seotud poliitilised asjaolud oleksid sellised, et neist tulenevalt ei austaks ÜK enam raamotsuse sisu ega hartas sätestatud põhiõigusi. Kohtujurist nõustus Iirimaa seisukohaga, et ÜK ei kavatse väljaastumise tõttu loobuda õigusriigist ega põhiõiguste kaitsest ja seetõttu ei ole põhjust seada kahtluse alla ÜK jätkuvat tahet järgida põhiõigusi.

Lisaks rõhutas kohtujurist, et kui riik ei ole enam ELi liige ja raamotsus ei ole talle siduv, ei tähenda see, et muud eeskirjad ei oleks kohaldatavad. Endiselt jääb kehtima ÜK väljaandmise seadus. samuti on ÜK väljaandmise Euroopa konventsiooni osalisriik ja talle on jätkuvalt siduv Euroopa Inimõiguste Konventsioon. Isiku väljaandmisel kolmandatesse riikidesse tuleb jätkuvalt lähtuda nii aluslepingutes kui ka hartas sätestatud diskrimineerimiskeelust ning Euroopa Kohtu varasemast praktikast.

Kokkuvõttes soovitas kohtujurist lähtuda kriteeriumist, et määruse täitmise ajal võivad seda täitvad õigusasutused eeldada, et määruse teinud liikmesriik järgib üleantava isiku suhtes raamotsuse materiaalõiguslikku sisu, sh ka pärast üleandmist siis, kui määruse teinud riik on liidust välja astunud. Sellisele eeldusele saab tugineda, kui muud üleandmist puudutavad rahvusvahelised instrumendid jäävad riigi suhtes peale liidust väljaastumist endiselt kehtima. Üksnes juhul, kui esinevad vastupidised konkreetset tõendid, võivad määrust täitvad õigusasutused otsustada määrust mitte täita. Seega peaks määruse täitmine jätkuma samamoodi nagu siis, kui ÜK ei oleks teatanud oma kavatsusest liidust lahkuda. Antud kohtuasi ei käsitle võimalikke ülemineku- või rakendamisperioodi keerukusi, sest praegu sellist perioodi õiguslikult ei eksisteeri.

Kohtujuristi ettepanek on kättesaadav [siin](#).

Tegemist on mitteametliku kokkuvõttega EL õiguse büroo valitud kohtulahenditest. EL Kohtu otsuste ja kohtujuristi ettepanekute terviktekstidega saab tutvuda EL Kohtu koduleheküljel või EUR-Lex andmebaasis (viited lisatud).